

Nr 9.

Av herr **Andersson** i Stockholm m. fl., *angående föreskrifter till förhindrande av mångsyssleri bland de högre tjänstemännen.*

Det "mångsyssleri", som förekommer bland de högre ämbetsmännen och bland vissa politiker, börjar bliva allt mer omtalat, beroende därpå, att det samma menligt inverkar på utförandet av de arbetsuppgifter, som vederbörande ha sig förelagda. Statens och kommunernas kostnader, som bliva en följd därav att ett betydande antal av de i allmän tjänst anställda använder sin tjänstetid till allt annat än det, för vilket de blivit anställda, uppgå för närvarande till betydande belopp. Ärenden, som skola behandlas i de olika ämbetsverken, bliva liggande månad efter månad, och de, som äro beroende av ärendenas lösande, få vänta till dess vederbörande tjänsteman får tid att ägna sig åt sin tjänst i den omfattning, att ärendet hinner avgöras. "Kungl. Maj:ts nådiga tågordning" har blivit en visa i landet.

I de flesta ämbetsverken härskar mångsyssleriet bland de högre tjänstemännen, och de utredningar, som verkstälts därom, ha icke medfört några åtgärder från statens sida, som kunnat medföra någon ändring. För övrigt ha dessa utredningar tagit sikte huvudsakligen på de lägre befattningshavarna, under det att de verkligt mångsysslande ej kommit i åtanke. Om början gjordes med att granska huru många uppdrag vissa ledamöter av kommittéer och sakkunniga ha, skulle genast förklaring givas till att de som utnämnas till sakkunniga behöva så oerhört lång tid för att slutföra sina uppdrag. De sociala försäkringsfrågorna uppskjutas år efter år i avvaktan på utredningarnas slutförande, och under tiden vandra de "sakkunniga" från sammanträde till sammanträde i olika institutioner, där ledamotskapet är förenat med större eller mindre arvode. Utredningsuppdragen ha urartat till att bliva en huvudsak, under det att utredningsarbetet och dess resultat blivit bisaker för de sakkunniga. Därtill kommer att ett betydande antal sakkunnigeförslag, då de väl bliva färdiga, äro av det innehåll, att de ej komma till någon användning. Detta naturligen beroende därpå, att de ofta mångsysslande "sakkunniga" ej nedlagt tillräckligt med tid, intresse och sakkunskap på sitt uppdrag.

Så har till exempel i arbetslöshetsförsäkringsfrågan olika sakkunniga under årens lopp kvitterat tiotusentals kronor i arvode, utan att arbetet burit den minsta frukt för dem, som lida under arbetslöshetens verkningar. Ifråga om folkpensioneringen har "sakkunnigeverksamheten" burit i det närmaste samma resultat. Socialiseringsnämnden har även varit en institution, som icke lämnat sina ledamöter "lönlösa", men betecknande nog är att dess första stora betänkande, som avgavs för snart tio år sedan, ännu icke blivit föremål för någon behandling. Förslaget benämndes rätt allmänt "humoristernas sociali-

sering'', en benämning som, med hänsyn till förslaget innehåll, torde få anses ganska riktig. Något mer märkbart från socialiseringsnämnden än kostnaderna för dess verksamhet har icke förekommit.

Man finner vidare flottstationssakkunniga och många andra sakkunniga, som på statens — skattebetalarnas — bekostnad utformat mer eller mindre illa genomtänkta och onödiga förslag. Det mesta tillkommet för att giva ''sakkunniga'' tillfälle att vara sakkunniga. Det är icke en dag för tidigt, att det sker en ändring i dessa förhållanden, så att de, som skola utreda de viktiga frågor som förekomma, ägna sig åt sin uppgift och slutföra den inom bestämd tid, och att de politiska nödhjälpsarbeten, som en hel del utredningar utgöra, bliva avskaffade.

Dylika sakkunniguppdrag och en hel del andra uppdrag förenas nu ofta med chefskapet för de mer betydelsefulla statsverken. Att vara överdirektör eller generaldirektör för ett statsverk borde — vi draga den slutsatsen med hänsyn till den för dylika poster gällande lönen — kräva sin man i den utsträckning, att sysslan ej borde kunna förenas med en rad andra mer eller mindre avlönade uppdrag. Likaså byråchefs- och andra chefsbefattningar i de olika statsverken borde med hänsyn till lönen vara så krävande, att vederbörande tjänsteman icke behövde en eller flera ytterligare sysselsättningar för att få bruk för sin arbetskraft.

Vederbörande anser möjligen sig själv äga så märkliga och för samhället outhärliga kunskaper, att han måste vara med nästan överallt, men det finnes intet skäl för samhället att godtaga denna uppfattning. Om vederbörande granskar den ersättning de i regel ha för den ordinarie tjänsten, skola de finna, att denna ersättning är så tilltagen både för en byråchef och en generaldirektör, att ingen torde hava kraft och kunskaper över, då staten fått valuta för de löner, som utgå på dylika poster. En lantbrevbärare får utan tvivel göra tiodubbelt mer rätt för sin lön än generaldirektören kan göra för sin, även om han helt ägnar sig åt sin uppgift.

Ett område, där tjänstemännen få extra betalning i stor utsträckning då de utföra arbete åt staten, är vid fullgörande av uppdragen som ordförande i taxeringsnämnderna. Statsrevisorerna ha i år och vid något tidigare tillfälle riktat anmärkningar mot det sätt, på vilket dessa arbeten avlönas i samband med den ordinarie statstjänsten. Utnämmandet av taxeringsnämndernas ordförande tillgår ofta så, att det giver intryck av, att det är en liten kamratrekts av ämbetsmän, som utnämner inom sig och bland sina närmaste. Förteckning över ordförandena i Stockholm giver stöd för dylik uppfattning. Då f. d. polismästare Härleman, vilken icke skött sin befattning utan betydande anmärkningar, gick i pension, utnämndes han som taxeringsnämndsordförande med ett arvode av omkring 3,000 kronor. Några andra skäl för denna utnämning än att 3,000 kronor är ett bra tillägg till pensionen torde icke kunna uppvisas.

I samma förteckning över pensionsnämndsordförande finnas flera byråche-

fer i pensionsstyrelser och andra statsverk. Dessa bruka icke åtnjuta tjänstledighet för utförande av arbetet ifråga utan förena detsamma med sin vanliga tjänstgöring på tjänsterummet. Pensionsstyrelsens administrationskostnader äro så stora, att den arbetskraft, som där finnes, bör helt utnyttjas för den ordinarie tjänsten. Om så skedde, skulle behandlingen av åldringarnas pensionsärenden kunna påskyndas, vilket är synnerligen av behovet påkallat.

De förhållanden, som av statsrevisorerna påtalats i denna fråga, äro av den art, att enbart dessa motivera särskilt ingripande från statsmakternas sida. En granskning från statsrevisorernas sida av hithörande förhållanden vad Stockholm angår skulle giva skäl för minst samma anmärkningar.

Det råder en rätt omfattande arbetslöshet även bland tjänstemän. Om den ordningen med bestämdhet genomfördes, att de statens och kommunernas tjänstemän, som erhålla uppdrag av ovan omskriven art, icke skola förena dessa med sin tjänst utan skola taga ledighet från tjänsten under tiden för utförande av dylika uppdrag, skulle detta i sin tur medföra arbete för rätt många av de för närvarande arbetslösa tjänstemännen, som visserligen icke kunde placeras på byråchefsposterna men på de genom vikariat ledigblivna lägre befattningarna. Härigenom skulle en del arbetslöshet avskaffas, och behandlingen av de inom statsförvaltningen förekommande ärendena påskyndas. I den mån tjänsten icke tager vederbörande tjänstemans tid i anspråk i högre grad, än att uppdrag som ordförande i taxeringsnämnd och liknande uppdrag kunna förenas med tjänsten, bör tjänstemännen åläggas att utan särskild ersättning utföra uppdraget.

I anslutning till vad här ovan anförts få vi härmed föreslå,

att riksdagen måtte besluta i skrivelse till regeringen hemställa om utfärdande av föreskrifter till förhindrande av det mångsyssleri, som nu i stor utsträckning förekommer bland de högre tjänstemännen, samt att regeringen vid tillsättande av kommittéer och sakkunniga måtte beakta de ovan anförda erinringarna.

Stockholm den 12 januari 1933.

Edoff Andersson.

Aug. Spångberg.

Viktor Herou.

Verner Karlsson.

K. Kilbom.

Nils Flyg.